

FRA TEKST TIL TALE

Bibelutleggende forkynnelse: Hvorfor & hvordan?

fant meg. * Må Herren la hans store barmhjertighet hos Herren på den store dagen! Hvor mye han har gjort i sin tjeneste i Efesos, vet du best selv.

TJENESTE OG LIDELSE

2 Vær da sterk, mitt barn, ved nåden i Kristus Jesus. **2** Det du har hørt av meg i mange vitners nærvær, skal du gi videre til pålitelige mennesker som er i stand til å undervise andre. **3** Bær også du lidelsene som en god stridsmann for Kristus Jesus! Ingen soldat lar seg hindre av dagliglivets gjøremål, for han vil gjøre sin tjeneste godt. **4** Og en idrettsmann vil følge reglene om han skal vinne lønstenningen. **5** Slik som arbeideren skal gi seg selv ut i arbeid. **6** Tenk på Kristus som den som har gått gjennom alle lidelser for oss. **7** Han har seg selv ut i arbeid for oss, for å frelse oss fra alle urettferdigheter. **8** Han har seg selv ut i arbeid for oss, for å frelse oss fra alle urettferdigheter. **9** Han har seg selv ut i arbeid for oss, for å frelse oss fra alle urettferdigheter. **10** Han har seg selv ut i arbeid for oss, for å frelse oss fra alle urettferdigheter.

FASTHET MED HERREN

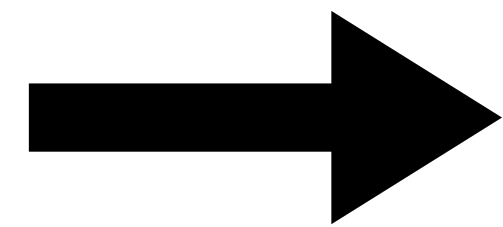
14 Dette skal du gjøre, for å unngå ordkrig, noe og virker adferd som hører på. **15** Sett din prøve overfor Gud, der som ikke har noe over, men som legger tens ord på rett måte. **16** Til det ugudelige og for de som taler slik, og lenger i ugudelighet, ord vil spre seg som koldt. **17** Her er Hymeneos og Philetus som har forvillet seg bort fra den rette tro, og de vil spre seg som koldt. **18** Her er Philetus som har forvillet seg bort fra den rette tro, og de vil spre seg som koldt. **19** Her er Philetus som har forvillet seg bort fra den rette tro, og de vil spre seg som koldt.

“Bibelutleggende forkynnelse er å **forklare** og **anvende** en bibeltekst. Uten **forklaring** er det ikke bibelutleggende, og uten **anvendelse** er det ikke forkynnelse.”

–Steven Lawson

HVORFOR BIBELUTLEGGENDE FORKYNNELSE?

Synagogen

Kirken

1. Lesning fra Skriftene (Apg 13:27, 15:21). Hele Toraen ble lest gjennom i løpet av enten ett år eller tre. Andre utvalgte skriftsteder fra profetene ble lest som tilleggstekster.
2. Forklaring av teksten
3. Felles bønn

Fra Justin Martyr (100-tallet):

1. Lesning fra evangeliene eller profetene, "så lenge tiden tillater."
2. Menighetslederen oppfordrer og inviterer til å etterfølge eksemplene
3. Felles bønn
4. Nattverd
5. Frivillig kollekt fra de rike til de som er i nød

OVERBLIKK OVER DEN HISTORISKE UTVIKLINGEN

- **300-tallet (etter Konstantin):** Flere spesielle dager ble introdusert, og den kontinuerende lesingen ble mer og mer avbrutt.
- **Senest 500-tallet:**
 - Et system med avsnitt hvor hver søndag hadde sin utvalgte evangelietekst. (Beholdt som hovedtekst i kirkeårets tekster.)
 - Vestkirken (katolske) begynte å lese fra brevene i stedet for GT-profetene (—> den katolske tradisjonen: to tekster hver søndag: brev og evangelium)
 - Østkirken (ortodokse) utviklet et system med 3 tekster som ble lest: En GT-profet, et brev og et evangelium. Ble reintrodusert i Den norske kirke i 1977.
- **Reformatorene:**
 - “Kirken er der hvor Ordet forkynnes og sakramentene gis.” (Augsburgske bekjennelse, 1530)
 - Gjorde talen til det sentrale i gudstjenesten. Tidligere mest til jul og påske.
- **Vår tid:**
 - Fokus på bibelutleggende forkynnelse spesielt på 60-70-tallet.
 - Mye mindre etter det (i mange kretser)

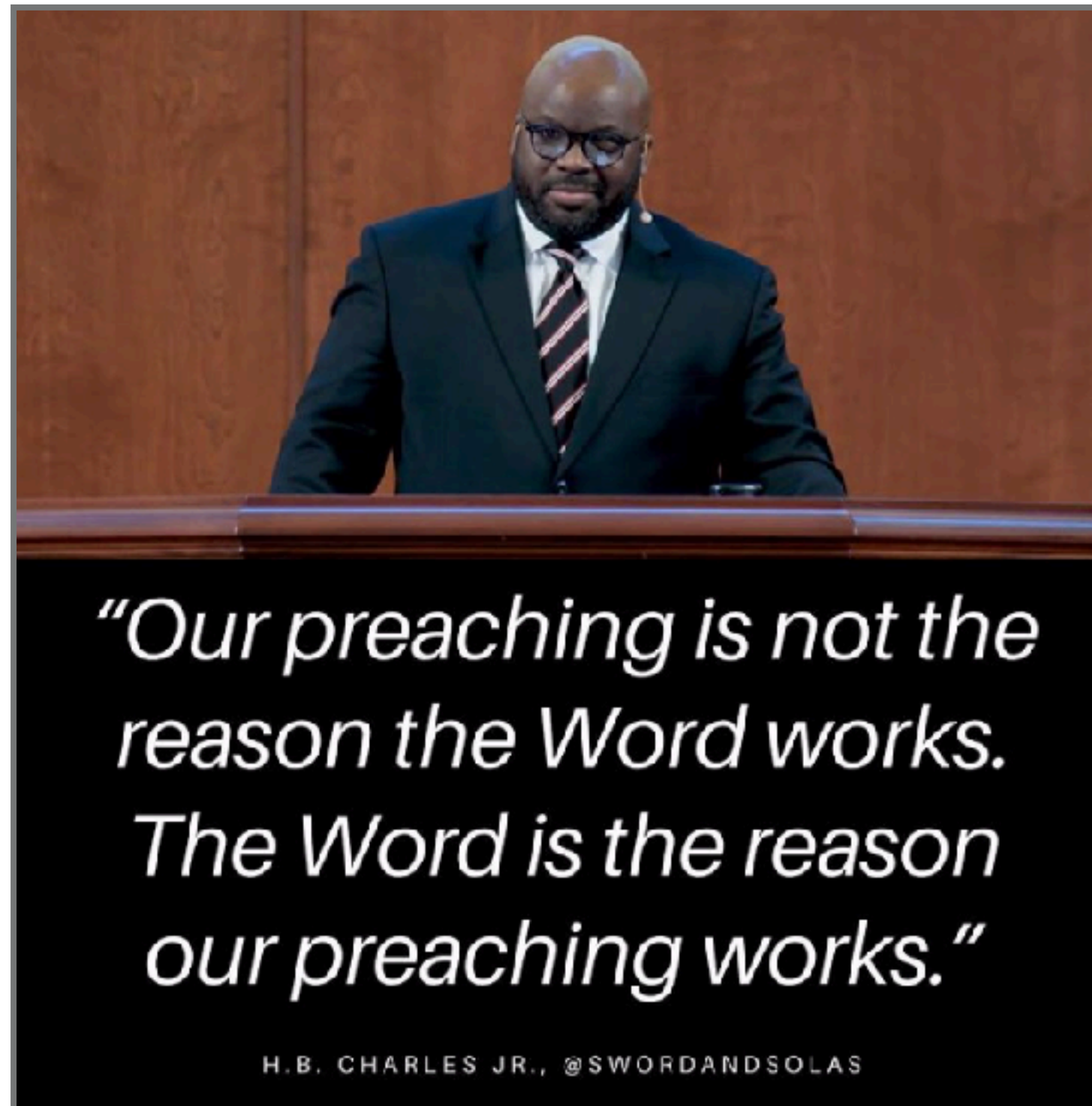
HVORFOR BIBELUTLEGGENDE FORKYNNELSE?

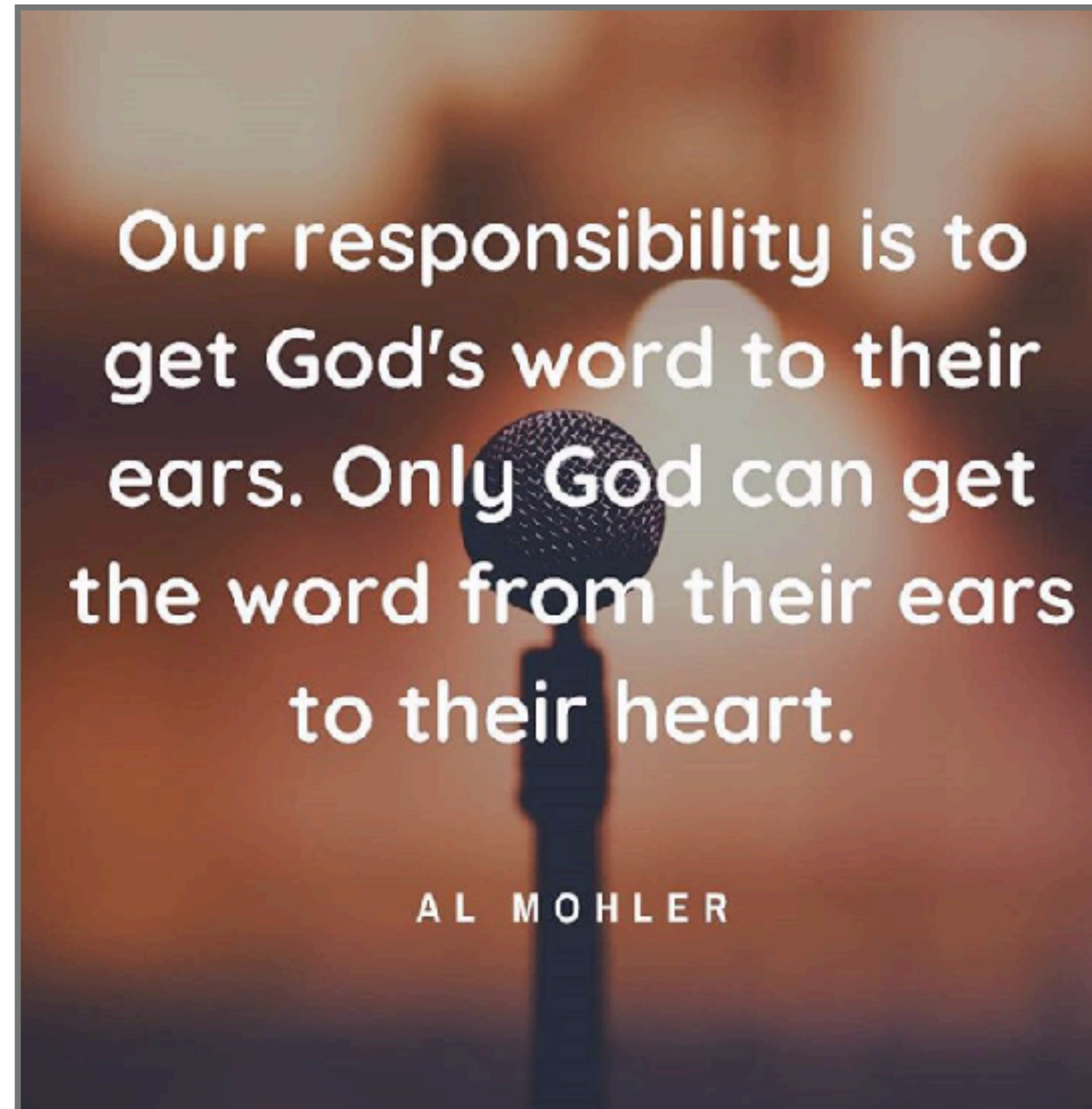
Beste måten å gjøre dette på er å tale ut fra Guds ord...

- 2. Tim 4,1-4: *Så sant som han kommer og oppretter sitt rike, pålegger jeg deg for Guds og Jesu Kristi ansikt, han som skal dømme levende og døde: ² **Forkynn Ordet**, stå klar i tide og utide, vis til rette, tal til tukt og tal til trøst, med all tålmodighet og **iherdig undervisning!** ³ For det skal komme en tid da folk ikke lenger tåler **den sunne lære**, men skaffer seg den ene læreren etter den andre, slik de selv finner for godt. For de vil ha det som klør i øret. ⁴ De skal vende øret fra **sannheten** og holde seg til myter.*
- Fordi “Guds ord er levende og virkekraftig og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger igjennom til det kløver sjel og ånd, marg og bein, og dømmer hjertets tanker og planer.” (Heb. 4:12)

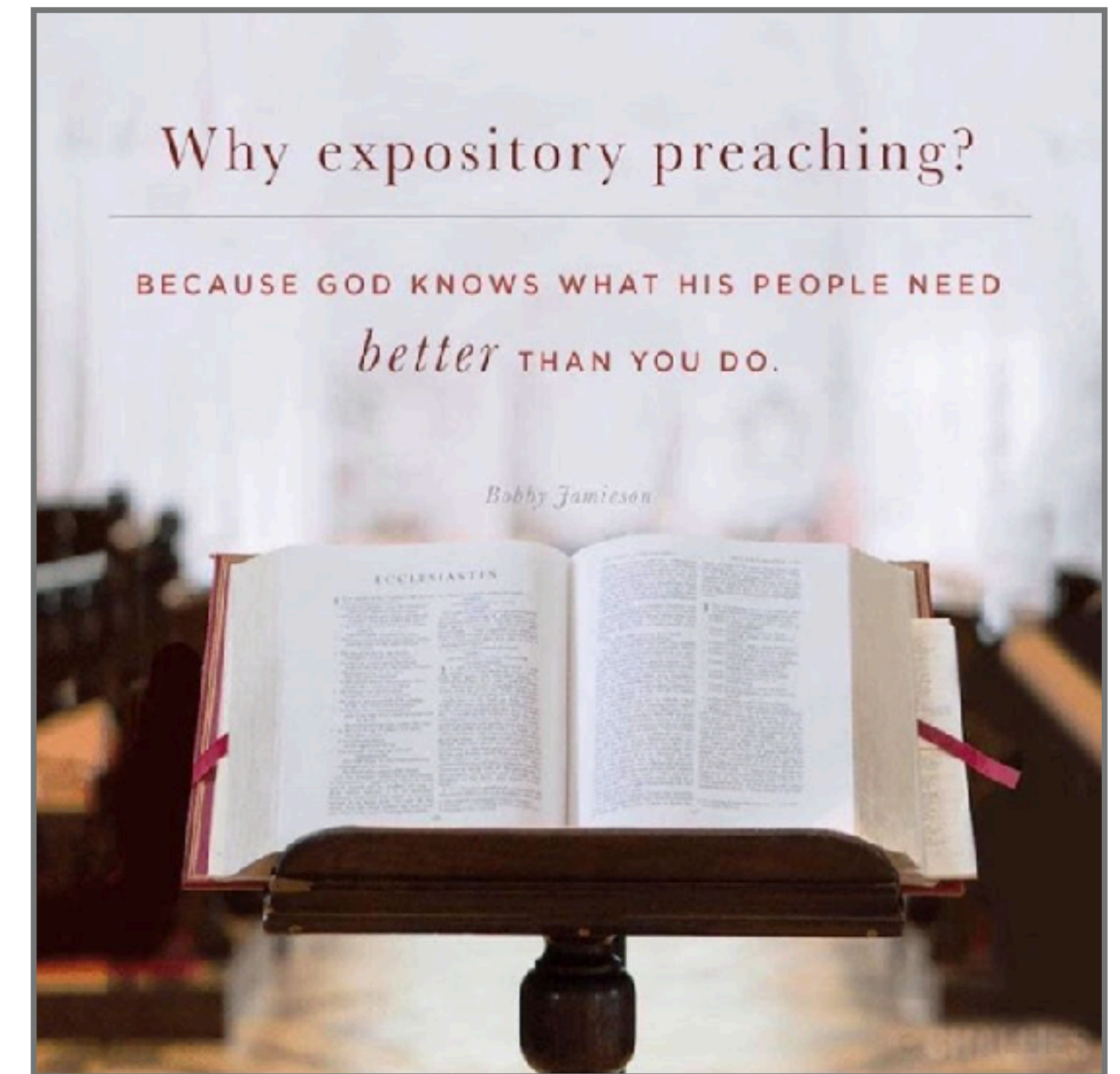
HVORFOR BIBELUTLEGGENDE FORKYNNELSE?

Mindre fokus på oss og mer på Bibelen. Det er faktisk den som gjør at det blir bra.

Handler om å samarbeide med Gud om å få hans ord ut til mennesker.

Hvis vi styres av menighetens behov, kan fokuset bli på oss og hva Bibelen kan gjøre for oss. Kanskje vet vi ikke hva vi trenger pga kulturen vår.

“I am the messenger. I tell you the Master’s message; if you do not like the message quarrel with the Bible, not me; so long as I have Scripture on my side I will dare and defy you to do anything against me.”

–Charles Spurgeon

DE FIRE “STEDENE” I
BIBELUTLEGGENDE FORKYNNELSE

1. ARBEIDSROMMET

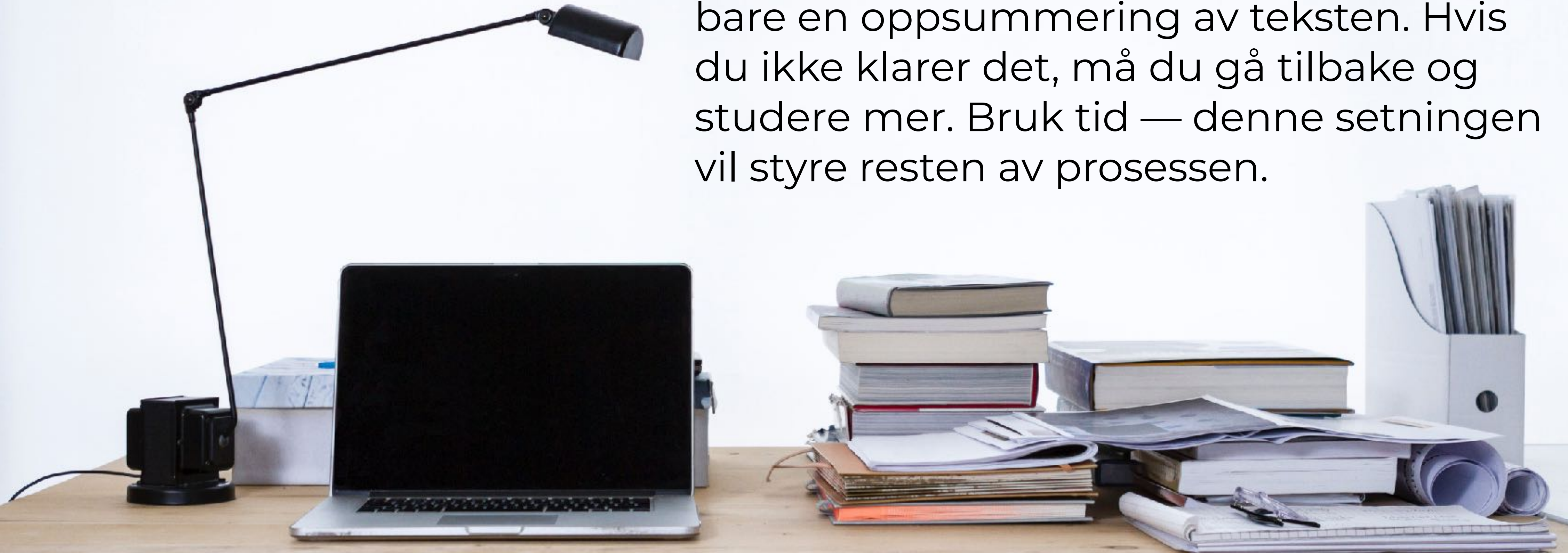
- **Grundige bibelstudier i bønn. Mål: Forstå teksten.**
- *Gud + deg*
- Be over bibelteksten. Snakk med Gud om den.
 - Bli i selve teksten. Hent inn tekster som er nødvendige for å forstå denne teksten, men ikke gå inn på et sidespor.
 - Viktig å bruke god tid her så vi ikke lager vårt eget budskap.

1. ARBEIDSROMMET

Setning 1: Avsnittets hensikt. Hva ønsket forfatteren å oppnå med avsnittet? Å oppmuntre, formane, forklare eller å overraske?

Setning 2: Avsnittets budskap. Dypere enn bare en oppsummering av teksten. Hvis du ikke klarer det, må du gå tilbake og studere mer. Bruk tid — denne setningen vil styre resten av prosessen.

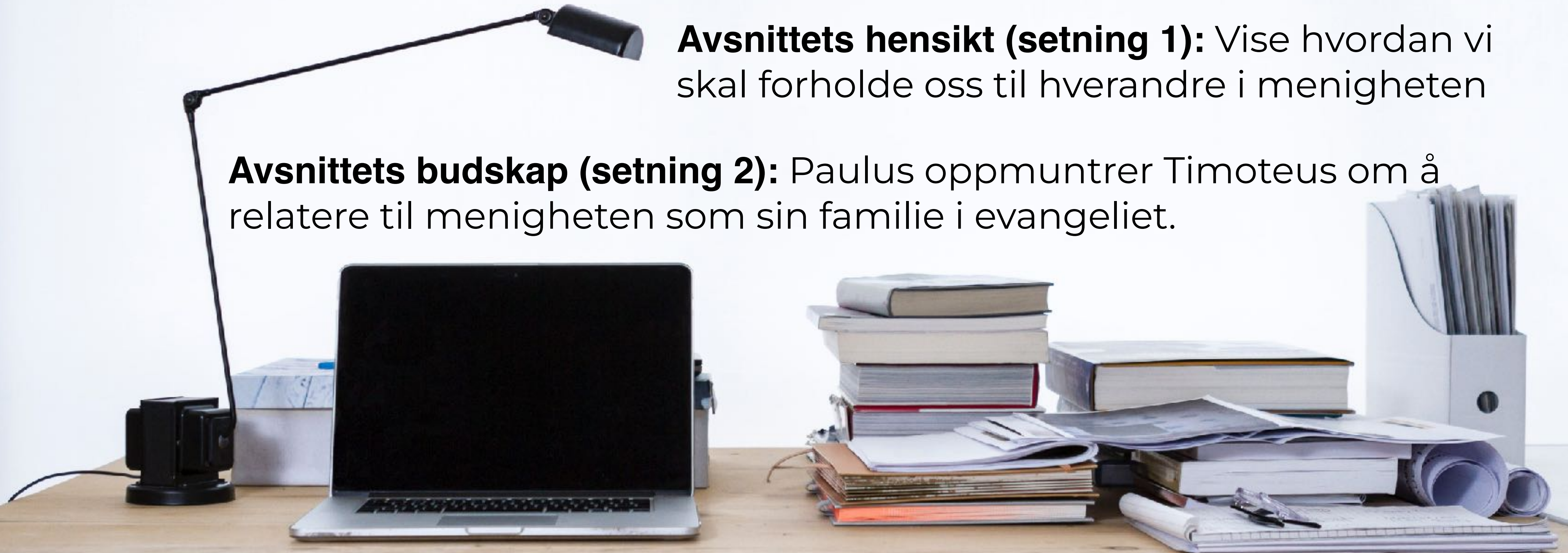
1. ARBEIDSROMMET

Eksempel: 1 Tim 5:1-2

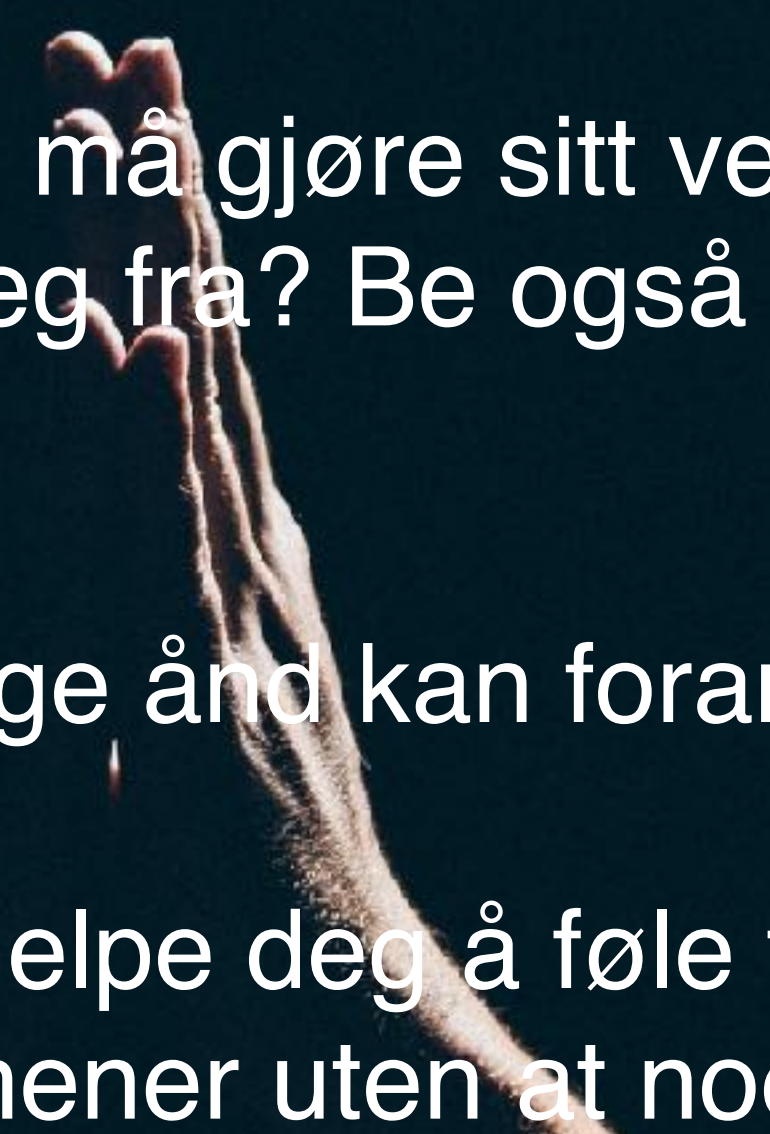
“Bruk ikke harde ord mot en eldre mann, men forman ham som en far. Forman unge menn som brødre, eldre kvinner som mødre og unge kvinner som søstre, i all renhet.”

Avsnittets hensikt (setning 1): Vise hvordan vi skal forholde oss til hverandre i menigheten

Avsnittets budskap (setning 2): Paulus oppmuntret Timoteus om å relatere til menigheten som sin familie i evangeliet.

2. BØNNEROMMET

- **Mål: Bruke tid med Gud så du kan forberede et målrettet budskap for ditt publikum fra det avsnittet.**
 - *Gud + ditt publikum*
 - Gi budskapet ditt, notatene dine, studiene dine og tankene dine til Gud i fullstendig avhengighet av ham. Ikke begynn å skrive talen ennå!
 - Be over din egen respons til teksten. Den må gjøre sitt verk i oss først (Esek 2:8 - 3:4). Hva kan du takke for? Hva må du omvende deg fra? Be også hvis bibelteksten ikke gjør noe med deg.
 - Be over lytternes respons. Bare Den hellige ånd kan forandre hjerter.
 - Be om Guds hjerte for lytterne. Be Gud hjelpe deg å føle for dem det han føler for dem. Ikke bruk det som en mulighet til å si hva du mener uten at noen avbryter deg.
-

3. KAFEEN

The image shows the interior of a cafe. The walls are made of exposed brick. The ceiling has exposed ductwork and industrial-style lighting fixtures. There are several tables and chairs, and a few people are sitting at the tables. The overall atmosphere is modern and industrial.

- **Mål: Hvordan kan jeg på best måte kommunisere avsnittets budskap til dem jeg skal snakke til?**
- *Deg + ditt publikum*
- *“Be at home not only in the world of the Bible, but also the world of the listener.” (John Stott)*
- Å forkynne er ikke å gjøre Guds ord relevant. Det er alltid relevant, men vi ser det ikke alltid. Forkynnelsen viser oss relevansen.

3. KAFEEN

A. **Setning 3: Din hensikt.** Hva ønsker du å oppnå (etter å ha vært i bønnerommet)? Hva er den ideelle responsen du ønsker å se hos ditt publikum?

(Hvis dette ikke henger sammen med setning 1 og 2, kan det være at du prøver å preke din egen agenda.)

- Ideell respons (eks. 1. Tim 5:1-2): *At de med glede skal ta imot Paulus sin visjon om å relatere til menigheten som en familie.*

B. **Setning 4: Ditt budskap.** Hva vil du at lytterne skal ta med seg så de klarer å fortelle andre hva talen handlet om? Utelat historiske detaljer og gjør det om til et budskap for i dag.

- 1. Tim 5,1-2: *Menigheten er vår familie i Kristus, så la oss relatere til hverandre i Kristi kjærlighet.*

3. KAFEEN

The image shows the interior of a cafe. In the foreground, there are several round wooden tables with dark metal frames. A person is sitting at one of the tables, looking towards the camera. The background shows more tables and people, some standing and some sitting. The walls are made of brick, and there are large windows with arched tops. The ceiling has exposed pipes and industrial-style lighting fixtures.

C. Lag en struktur (strategi) for talen.

- **Deduktiv:** Avslør budskapet ditt i begynnelsen og så bruk talen til å vise at det er sant
- **Induktiv:** Utforsk teksten sammen og kom fram til poenget til slutt
- **Spørsmål og svar:** Start med et spørsmål og besvar det med teksten (som Jesus og Paulus ofte gjør)
- **Lignelse:** Overraskende poeng som fanger lytterne
- *Bibelen har mange ulike sjangere med en hensikt. La dette peke retning for strukturen.*

3. KAFEEN

3 ting for å utvikle budskapet:

- 1. Forklar eller illustrer det.** Er det lett å forstå? Vil de spørre “hva betyr det?”
 - Illustrasjoner må forklare budskapet. Poenget må ha med talen å gjøre.
- 2. Bevis det.** Vil de spørre “er det faktisk sant?”
 - Led dem fram til konklusjonen din på en måte de lett kan følge (1-2: «*Logos*»)
- 3. Anvend det.** “Hva så?” Hvordan er dette relevant?
 - Det hjelper ikke at de blir imponert av talen hvis de ikke skjønner hvordan de kan omsette det til konkret handling.
 - Overtalelsen skjer *ved hjelp av tilhørerne* når talen vekker følelser i dem. Ikke prøv å manipulere. (3: «*Pathos*»)

3. KAFEEN

The image shows the interior of a cafe. The walls are made of exposed brick. The ceiling has exposed ductwork and industrial-style lighting fixtures. There are several tables and chairs, and a few people are sitting at the tables. The overall atmosphere is modern and industrial.

Lag en introduksjon (lettest til slutt?):

- Berør behovene på overflaten. Hvorfor burde de høre på deg?
- Gjør deg troverdig overfor publikum. Ikke ved selvskryt, men etabler en relasjon med dem som gjør at de vil høre på deg. («*Ethos*»)

3. KAFEEN

“The only way to avoid falling into the universal trap of moralistic religion is to preach Christ from every text of the Bible, to preach the gospel every time.”

(Tim Keller)

“From every text in the Bible, there is a road to Jesus.”

Charles Spurgeon

@SpurgeonBooks

**How can preaching focus listeners
on themselves rather than God?**

4. TALERSTOLEN

- Mål: Finn ut hvordan du vil fremføre en klar, bibelsk og engasjerende tale slik at den bygger opp menigheten, når de fortapte og er til behag for Gud.
- *Gud + deg + publikum*
- Hvor mye skal stå på manuskriptet? Alle ord? Delvise setninger? Stikkord? Eller trenger du ikke manus?
- Gå over talen flere ganger på forhånd for å den “på innsida”.
- Husk øyekontakt med publikum. Jo mer du er avhengig av manus, jo mindre øyekontakt, og jo vanskeligere for publikum å henge med.
- Vær deg selv! (-og husk at en tale blir aldri perfekt)

En sjekkliste:

- En åpning som får oppmerksomheten og som helst har med temaet å gjøre (selv om det kanskje ikke blir klart før senere)
- Teksten (med nødvendig kontekst og bakgrunn) blir forklart på en god måte slik at man henger med (og ikke blir sittende fast med et spørsmål og detter av)
- Teksten får mer plass enn illustrasjonene
- Besvarer “hva så?” med en tydelig oppfordring som kommer ut av teksten
- Blir Jesus og evangeliet forkynt?

“Når du løfter opp Kristus og viser mennesker hans herlighet, innretter du deg selv etter Ånden og kan forvente at han vil være med i budskapet ditt. Du gjør det Ånden gjør.

–Tim Keller

Judges	279	24	Jeremiah	882	52
Ruth	314	21	Lamentations	957	5
I. Samuel	348	4	Ezekiel	964	48
II. Samuel	353	31	Daniel	1033	12
I. Kings	397	24	Hosea	1053	14
II. Kings	434	22	Joel	1063	3
I. Chronicles	478	25	Amos	1067	9
II. Chronicles	519	29	Obadiah	1074	1
Ezra	560	36	Jonah	1076	4
Nehemiah	608	10	Micah	1078	7
Esther	622	13	Nahum	1084	3
Job	642	10	Habakkuk	1086	3
Psalms	653	42	Zephaniah	1089	3
Proverbs	687	150	Haggai	1092	2
	772	31	Zechariah	1094	14
			Malachi	1106	4

The Books of the New Testament.					
	Page	Chaps.		Page	Chaps.
MATTHEW	3	28	II. Thessalonians	272	3
Mark	46	16	I. Timothy	274	6
Luke	74	24	II. Timothy	279	4
John	121	21	Titus	282	3
The Acts	156	28	Philemon	284	1
Epistle to the Romans	201	16	To the Hebrews	285	13
I. Corinthians	219	16	The Epistle of James	298	5
II. Corinthians	236	13	I. Peter	303	5
Galatians	248	6	II. Peter	308	3
Ephesians	254	6	I. John	311	5
Philippians	260	4	II. John	315	1
Colossians	264	4	III. John	316	1
I. Thessalonians	268	5	Jude	317	1
			Revelation	318	22

The Unappreciated Pastor
February 12, 2019 · 🌐

I found this awesome list of sermon series ideas and I wanted to share it with you all!

Follow